

Som person är du självgående, resultatinkädd och välstrukturerad” En studie av jobbannonserns interpersonella grammatik (1995–2017)

Karin Helgesson, University of Gothenburg

Per Holmberg, University of Gothenburg

Author keywords: Genre study, Interpersonal grammar, Appraisal

Abstract: Jobbannonserna är en central genre för att arbetsmarknaden ska fungera, och så har det varit i mer än hundra år. Genrens huvudfunktion är att matcha sökande med jobb, och därför finns nästan alltid i annonstexterna ett element av kravställande. Arbetsgivaren formulerar vilka krav den sökande måste uppfylla för att vara aktuell för tjänsten. I denna studie undersöker vi hur jobbannonserns kravställande förändrats sedan 1990-talet. Vissa förutsättningar tycks ha ändrats under denna period: arbetslivets organisering har gått ännu längre mot strikt resultatstyrning, och annonserna har bytt medium från dagspress till webbsidor. Frågan är om och i så fall hur sådana förändringar framträder i nya sätt att ställa krav i jobbannonser. Syftet med denna studie är att identifiera språkliga förskjutningar i annonstexternas kravställande och diskutera hur dessa eventuellt kan relateras till omstruktureringen av arbetsmarknaden. I studien analyseras en korpus av sextio jobbannonser jämnt fördelade mellan åren 1995, 2005 och 2017. I huvudsak handlar det om annonser inom sektorerna försäljning och teknik. Annonserna analyseras såväl semantiskt som lexikogrammatiskt. Den semantiska analysen genomförs med en modifierad variant av Appraisal-teorins nätverk för bedömning (judgement) för att undersöka om annonsernas krav efterfrågar nya slags kompetenser (Martin & White 2005). Lexikogrammatiskt analyseras modus, modalitet och modal bedömning (modal assessment) för att blottlägga mönster av grammatiska metaforer vilka kan synliggöra eller osynliggöra såväl kravställaren som den sökande (Holmberg 2011, Halliday & Matthiessen 2014). Resultaten sätts i relation till en större longitudinell studie av genren (1955–2005) presenterad i Helgesson 2011a och 2011b.

Referenser

Halliday, M. A. K. & Christian M. I. M. Matthiessen 2014. Halliday's Introduction to Functional Grammar. 4th ed. London/New York: Routledge.

Helgesson, Karin 2011a. Platsannonserna i tiden. Den orubricerade platsannonserna 1955–2005. (Göteborgsstudier i nordisk språkvetenskap 16). Göteborg: Inst. för svenska språket, Göteborgs universitet.

Helgesson, Karin 2011b. Att ställa krav i platsannonserna. I: Holmberg, Per, Anna-Malin Karlsson, & Andreas Nord (red.), Funktionell textanalys. Stockholm: Norstedts. S. 127–138.

Holmberg, Per 2011. Texters interpersonella grammatik. I: Holmberg, Per, Anna-Malin Karlsson, & Andreas Nord (red.), Funktionell textanalys. Stockholm: Norstedts. S. 97–113.

Martin, J. R. & Peter R. R. 2005. The Language of Evaluation. Appraisal in English. New York: Palgrave Macmillan